

INSTITUT PRO DEMOKRACII A EKONOMICKOU ANALÝZU
projekt Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i.

INSTITUTE FOR DEMOCRACY AND ECONOMIC ANALYSIS
A Project of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences

Analýza výdajů státního rozpočtu 2024 ve světle předkrizového roku 2019

Listopad 2023

PETR JANSKÝ, DANIEL KOLÁŘ

PROJEKT NÁRODOHOSPODÁŘSKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR

Petr Janský

Přednáší ekonomii a veřejné finance na Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, kde vede katedru evropské ekonomické integrace a hospodářské politiky. Absolvent IES FSV UK a University of Oxford. Ve svém výzkumu se specializuje se na veřejnou, mezinárodní, a rozvojovou ekonomii. S IDEA spolupracuje od roku 2010 na analýze daňového systému a veřejných rozpočtů. Jako výzkumník a expert vládních, mezinárodních a neziskových organizací přispívá k zlepšení veřejných politik a tak životních podmínek u nás i v zahraničí.

Petr lectures economics and public finance at the Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University, where he heads the Department of European Economic Integration and Economic Policy. Graduate of the Institute of Economics Studies of Faculty for Social Sciences at the Charles University and the University of Oxford. In his research, he specializes in public, international, and developing economics. He has been cooperating with IDEA since 2010 on the analysis of the tax system and public budgets. As a researcher and expert in governmental, international and non-profit organizations, he contributes to the improvement of public policies and thus living conditions at home and abroad.

Daniel Kolář

Absolvoval ekonomii na IES FSV UK a London School of Economics. Nyní pokračuje na IES FSV UK v rámci doktorského studia, kde se zaměřuje na měření nerovnosti bohatství. S IDEA spolupracuje od roku 2021 na analýze veřejných rozpočtů, sociálních dávek či dopadů inflace.

Daniel graduated from the Institute of Economic Studies of Charles University and the London School of Economics. He is continuing doctoral studies at the Institute of Economic Studies of Charles University, where he focuses on measuring wealth inequality. He has been cooperating with IDEA since 2021 on the analysis of public budgets, social benefits and the effects of inflation.

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK (CERGE).

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Charles University, Center for Economic Research and Graduate Education as well as the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i.

Analýza výdajů státního rozpočtu 2024 ve světle předkrizového roku 2019

Studie 15/2023

© Petr Janský, Daniel Kolář

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2023

ISBN 978-80-7344-700-7 (Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.)

Analýza výdajů státního rozpočtu 2024 ve světle předkrizového roku 2019¹

LISTOPAD 2023

PETR JANSKÝ, DANIEL KOLÁŘ

Shrnutí

- Naše analýza srovnává návrh státního rozpočtu na rok 2024 schválený vládou s výsledky státního rozpočtu v roce 2019. Mezidobí tedy zahrnuje dvě zásadní události – koronavirus a agresi Ruska na Ukrajině – s řadou významných ekonomických dopadů. Procentní nárůsty klíčových výdajů státního rozpočtu poměrujeme s nárůstem cenové hladiny o **40,6 %** a nominálního hrubého domácího produktu (HDP) o **33,9 %** za stejné období 2019–2024. Srovnání s inflací je určující pro změnu reálné hodnoty výdajů, srovnání s nárůstem HDP ukazuje změnu podílu výdajů na HDP.
- Ministerstvo financí mezi roky 2019 a 2024 odhaduje nárůst výdajů státního rozpočtu o **43 %**, což výrazně převyšuje nárůst příjmů státního rozpočtu o **28,9 %** i nárůst nominálního HDP, ale jen mírně nárůst spotřebitelských cen. Nárůst příjmů státního rozpočtu znamená pokles jejich podílu na HDP a ještě výraznější pokles jejich reálné hodnoty. Na druhé straně nárůst výdajů státního rozpočtu sice překoná nárůst nominálního HDP, ale jejich reálná hodnota bude v roce 2024 blízko úrovně roku 2019.
- Celkový nárůst výdajů státního rozpočtu (43,0 %) je však tvořen velmi rozdílným vývojem u jednotlivých výdajových položek. Výdaje na regionální školství a sociální dávky včetně rodičovské či nemocenské narostou podobně jako hladina spotřebitelských cen – reálná hodnota výdajů tedy bude v roce 2024 podobná té v roce 2019. Nominálně (tj. i bez zohlednění inflace) klesnou investice ve školství, zemědělství a ministerstva pro místní rozvoj, nebo také dotace některých kulturních aktivit – po zohlednění inflace je pokles jejich reálné hodnoty ještě výraznější. Naopak výdaje na důchody, obranu, státní pojištění a splátky státního dluhu nejenže vzrostou více než HDP, ale i více než cenová hladina. Vzroste tedy jejich podíl na HDP i jejich reálná hodnota.

¹ Tato studie reprezentuje pouze názor autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK (CERGE). Autoři, působící na Institutu ekonomických studií, Fakulty sociálních věd UK, děkují za cenné komentáře k dřívější verzi studie Michalu Hlaváčkovi, Jakubu Komárkovi, Danielu Münichovi, Petru Musilovi, Janu Pavlovi, Lucii Sedmihradské. Případné chyby však jdou pouze na vrub autorů. Studie byla vydána i díky podpoře Akademie věd ČR v rámci programu Strategie AV21 Společnost v pohybu.

- Zvýšení plánovaných výdajů státního rozpočtu pro rok 2024 (2 192 mld. Kč) oproti skutečnosti státního rozpočtu roku 2019 (1 533 mld. Kč) o 659 mld. Kč (+43,0 %) lze z téměř 90 % vysvětlit pouze sedmi rozpočtovými výdaji (řazeno podle absolutního nárůstu). Pouze u čtyř z nich se výrazněji zvýší jejich reálná hodnota (modře označené):
  - Důchody (+50 %; +234 mld. Kč)
  - Výdaje ministerstva obrany (+121 %; +83 mld. Kč)
  - Odvody za státní pojištění (+110 %; +79 mld. Kč)
  - Výdaje na regionální školství, zejména na platy učitelů (+41 %; +59 mld. Kč)
  - Sociální dávky včetně mateřské či nemocenské (+43 %; +56 mld. Kč)
  - **Obsluha státního dluhu (+138 %; +55 mld. Kč)**
  - Transfery ministerstva dopravy Státnímu fondu dopravní infrastruktury (+39%; +23 mld. Kč)

1. Úvod

Výdaje návrhu státního rozpočtu na rok 2024 předloženého vládou do Poslanecké sněmovny na konci září 2023 mají oproti roku 2019 nárůst o 659 miliard Kč, tedy o **43 %**. Ač se toto číslo zdá závratně vysoké, v *reálném* vyjádření, tedy po zohlednění inflace podle indexu spotřebitelských cen 40,6 %, naroste kupní síla výdajů státního rozpočtu jen mírně.

Nominální hodnota hrubého domácího produktu (HDP), tedy ročně vytvořené bohatství země v tržních cenách, má ve sledovaném období 2019–2024 nárůst o **33,9 %**. Reálný HDP má vzrůst o pouhých 2,4 % a inflace o již zmíněných 40,6 %. Tento zdánlivý nesoulad (tedy, že pokud veličina roste méně než o inflaci, mělo by se jednat o reálný pokles) je způsoben odlišnou metodou výpočtu reálného HDP pomocí deflátoru HDP, který se od hodnot inflace liší.² Pracujeme se skutečnými hodnotami inflace a růstu HDP v letech 2020–2022 a s odhady z makroekonomické predikce ministerstva financí ze srpna 2023 pro roky 2023 a 2024, které jsou součástí rozpočtové dokumentace (dostupné [online](#), str. 87).

Nárůst celkových výdajů státního rozpočtu o 43,0 % zakrývá velké rozdíly v nárůstech jednotlivých výdajů i kapitol ministerstev. Tyto rozdíly ve studii odkrýváme a zároveň nabízíme srovnání s již zmíněnými veličinami: nárůstem nominálního HDP (o 33,9 %) a inflací (o 40,6 %). **Pokud určitý výdaj státního rozpočtu mezi roky 2019 a 2024 procentně naroste o méně než inflaci, dojde k poklesu jeho reálné hodnoty. Pokud výdaj procentně naroste méně než nominální HDP, dojde ke snížení jeho podílu na HDP.**

V analýze se zaměřujeme na ty výdaje státního rozpočtu, které jsou svým objemem nejvýznamnější, a které procentně vzrostou či klesnou nejvýrazněji, zejména při porovnání s celkovou inflací ve výši 40,6 %. Méně významné výdaje (z pohledu celku) v textu zpravidla nerozebíráme a v grafech je shrnujeme do skupiny „Ostatní“. Dále jsou data očištěna o přebytek důchodového účtu, který v letech 2019 a 2020 znamenal účetní převody mezi dvěma kapitolami státního rozpočtu (zvyšující celkové příjmy i výdaje o stejnou částku, a tedy bez vlivu na celkový schodek).

---

² Zjednodušeně, (nominální) HDP je součet zboží a služeb v cenách daného roku, zatímco reálné HDP je součet zboží a služeb v cenách předešlého období. Reálné HDP se od „HDP očištěného o inflaci“ liší z důvodu rozdílné důležitosti jednotlivých typů zboží a služeb ve dvou různých cenových indexech. Zatímco pro výpočet inflace se využívá spotřební koš domácností, pro výpočet analogického HDP deflátoru jde o celkovou produkci ekonomiky. Dále váhy pro HDP deflátor vychází z produkce v daném roce (tzv. Paascheho cenový index), zatímco inflace ze spotřebního koše předešlého období (tzv. Laspyersův cenový index). Obecně Laspyersův cenový index nadhodnocuje „skutečný“ efekt zvýšení cen, protože váhy z předešlého období již nejsou aktuální a lidé přizpůsobují svoji spotřebu novým cenám (kupují produkty, které zdražily méně). Opak platí o Paascheho cenovém indexu. Rozdíl je enormní zejména v roce 2022, kdy průměrná míra inflace činila 15,1 %, zatímco HDP deflátor pouze 8,5 %. Nominální HDP v tomto roce rostlo o 11,1 % a reálné HDP o 2,4 % i přes již zmíněnou inflaci 15,1 %.

V následující části nabízíme celkový pohled na nárůst příjmů a výdajů státního rozpočtu mezi realitou roku 2019 a návrhem státního rozpočtu na rok 2024. Ve 3. části podrobně rozebíráme jednotlivé kategorie výdajů státního rozpočtu a identifikujeme nejvýznamnější změny. Ve 4. části pak nabízíme shrnující pohled, kdy pouhých sedm položek státního rozpočtu stojí za téměř 90 % celkového nárůstu výdajů státního rozpočtu.

2. Celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu

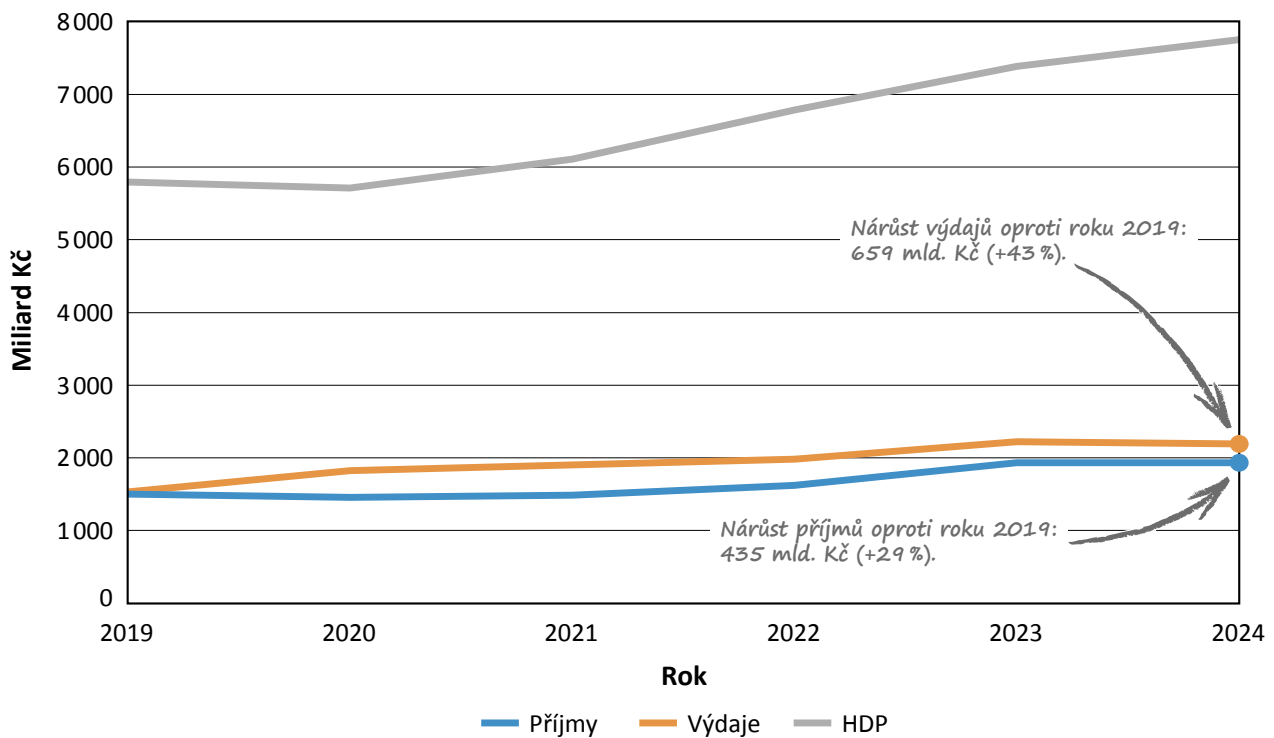
Vývoj celkových příjmů a výdajů státního rozpočtu ukazuje **Graf 1a**. Pro srovnání jsou uvedeny hodnoty nominálního (tj. o cenovou hladinu neočištěného) HDP. V **Grafu 1b** pak srovnáváme vývoj příjmů a výdajů státního rozpočtu, nominálního HDP a inflace oproti stavu roku 2019.

Celkové výdaje státního rozpočtu narostly nejrychleji v koronavirovém roce 2020. V roce 2023 již růst výdajů zhruba kopíruje růst cen. Pro rok 2024 je dokonce rozpočtován meziroční nominální pokles, a to i přes prognózovanou inflaci 2,8 %. Nárůst výdajů státního rozpočtu v roce 2024 oproti roku 2019 tak sice překoná nárůst nominálního HDP, ale reálná hodnota těchto výdajů bude zhruba na úrovni roku 2019.

Na druhé straně celkové příjmy státního rozpočtu v koronavirovém roce 2020 zažily pokles, ze kterého se nezotavily ani v roce 2021. To je dáno především výrazným snížením daně z příjmů fyzických osob v rámci zrušení superhrubé mzdy od roku 2021.

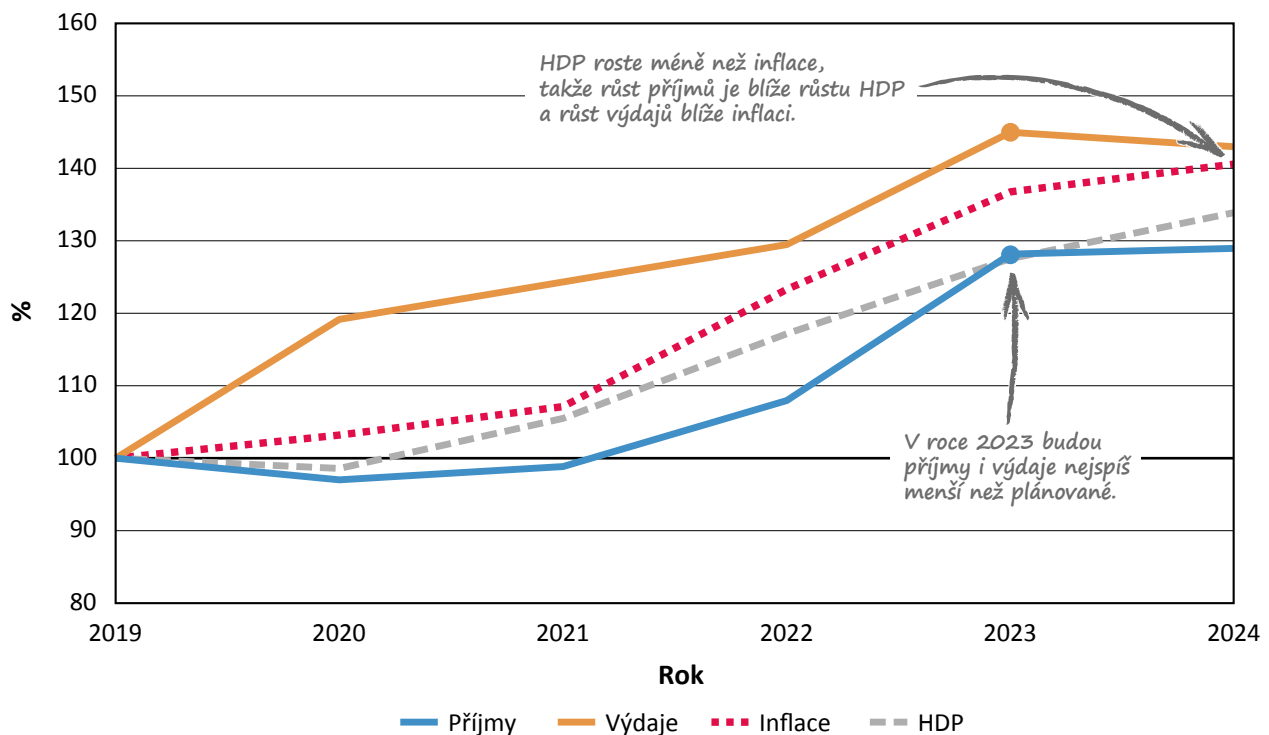
Při porovnání let 2019 a 2024 je nárůst výdajů státního rozpočtu (o 43 %) výrazně vyšší, než nárůst příjmů státního rozpočtu (o 28,9 %) a jen o něco vyšší než celková očekávaná inflace, která činí 40,6 %. Pomyslné nůžky mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu tak od roku 2021 zůstávají rozevřené a uzavírají se jen pomalu.

Rozpočtované výdaje i příjmy státního rozpočtu pro rok 2023 bereme podle schváleného státního rozpočtu. S blížícím se koncem roku 2023 je ale pravděpodobné, že obojí bude ve skutečnosti nižší než plánované. V případě příjmů jde zejména o nižší než očekávané příjmy z daně z mimořádných zisků a nerealizovatelný převod 50 mld. Kč do státního rozpočtu z příjmů z prodeje emisních povolenek (z tzv. Modernizačního fondu). I z tohoto důvodu ukazuje **Graf 1b** mírně větší nárůst příjmů státního rozpočtu než HDP v roce 2023, a tedy také větší podíl příjmů na HDP v roce 2023 oproti roku 2019. Na druhé straně mohou být v roce 2023, oproti plánu státního rozpočtu, nižší také výdaje, například díky menším výdajům na kompenzace vysokých cen energií. Skutečný deficit státního rozpočtu v roce 2023 tak nejspíš bude blízký tomu plánovanému, tedy 295 mld. Kč.

Graf 1a: Nominální HDP, celkové příjmy a celkové výdaje státního rozpočtu

Pozn.: Údaje za rok 2023 odpovídají schválenému státnímu rozpočtu, údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou. Pro nominální HDP v letech 2023 a 2024 použity odhady z rozpočtové dokumentace. Pro roky 2019–2022 se jedná o skutečné hodnoty. Příjmy i výdaje státního rozpočtu pro rok 2019 a 2020 očištěny o přebytek důchodového účtu.

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny; rozpočtová dokumentace.

Graf 1b: Nárůst klíčových veličin oproti roku 2019 (= 100 %)

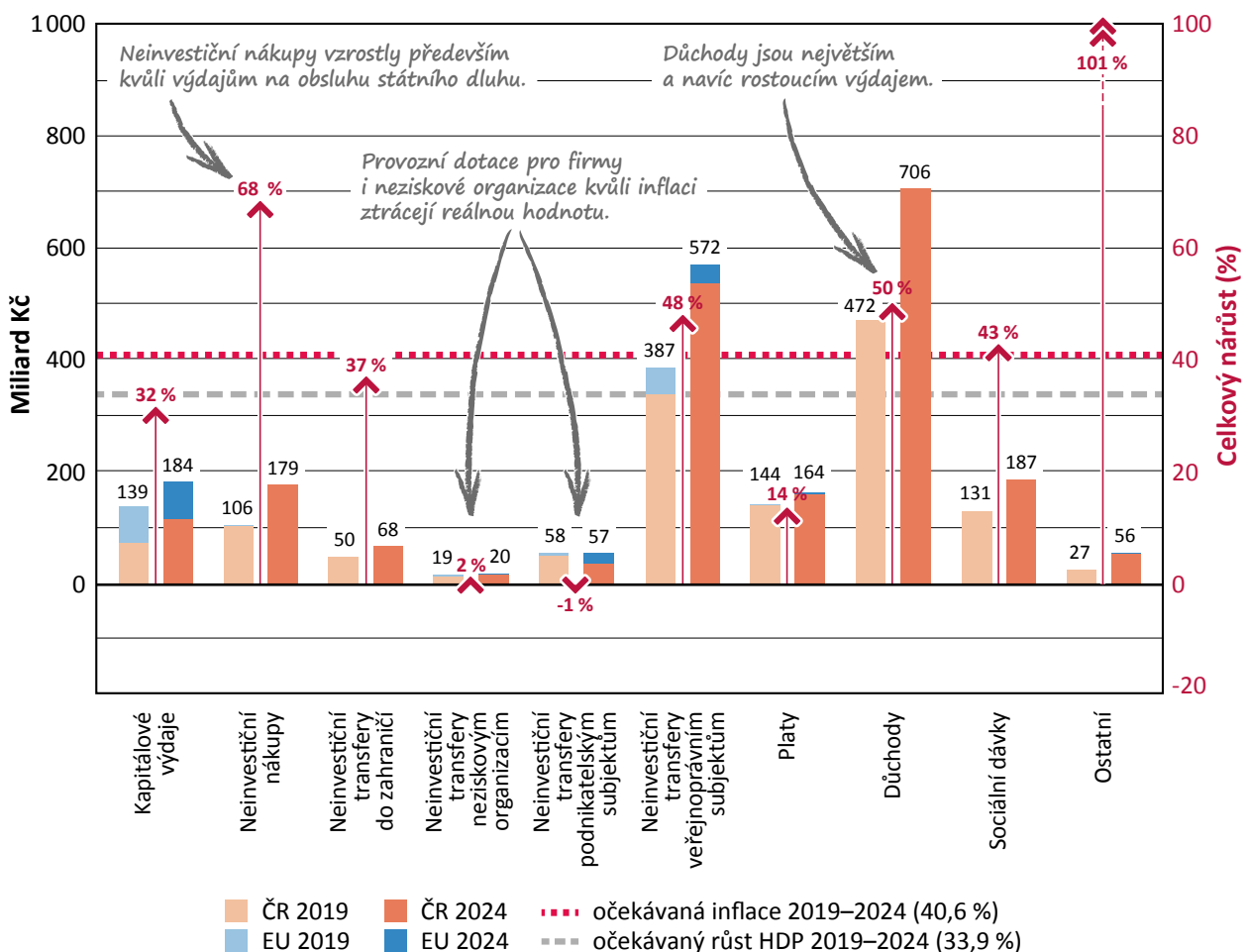
Pozn.: Údaje za rok 2023 odpovídají schválenému státnímu rozpočtu, údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou. Pro nominální HDP a inflaci v letech 2023 a 2024 použity odhady z rozpočtové dokumentace. Pro roky 2019–2022 se jedná o skutečné hodnoty. Příjmy i výdaje státního rozpočtu pro rok 2019 a 2020 očištěny o přebytek důchodového účtu.

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny; rozpočtová dokumentace.

3. Výdaje státního rozpočtu v odvětvovém členění

Pro účely analýzy dělíme výdaje státního rozpočtu do základních kategorií volně inspirovaných publikací MF ČR *Státní rozpočet v kostce*. Graf 2 ukazuje nárůst výdajů těchto kategorií ve sledovaném období 2019–2024. Červená horizontální linie na úrovni 40,6 % vymezuje inflaci mezi roky 2019 a 2024. Šedá horizontální linie vymezuje nárůst nominálního HDP o 33,9 %. Celkové výdaje státního rozpočtu tedy mají narůst podobně jako cenová hladina. To znamená, že jejich reálná hodnota v roce 2024 bude zhruba na úrovni roku 2019.

Graf 2: Růst základních složek státního rozpočtu mezi roky 2019 a 2022 (v %)

Pozn.: Údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou, údaje za rok 2019 odpovídají skutečným výdajům státního rozpočtu (bez přebytku důchodového účtu). Hodnoty celkového nárůstu jsou šipkami ilustrovány i u položek, které rostou o více než 100 % nebo naopak klesají.

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny

Výdaje každé kategorie dále dělíme dle zdroje financování na národní (ČR) a evropské (EU). Ty druhé jsou sice účetně také výdajem státního rozpočtu, avšak následně jsou

propláceny EU, nemají přímý vliv na deficit státního rozpočtu a dá se říci, že skrze státní rozpočet jen „protékají“.^{3, 4}

Výdajové kategorie v **Grafu 2** podrobněji analyzujeme v následujících sekcích. Rozdělujeme je dle rozpočtových kapitol, které tvoří zejména jednotlivá ministerstva. Pokud v rámci dané kategorie a kapitoly došlo k výraznému nárůstu či poklesu, ukazujeme vývoj až na úrovni rozpočtových položek či paragrafů, případně hledáme kontext v dokumentaci ke státnímu rozpočtu na rok 2024.⁵

3.1. Kapitálové výdaje

Třída kapitálových výdajů, tedy investic, má ve sledovaném období vzrůst o +45 mld. Kč, tedy o 32,3 %. Vzhledem k nárůstu HDP o 33,9 % to bude znamenat mírný pokles podílu investic státního rozpočtu na HDP. Jak ilustruje **Graf 3**, nárůst půjde zcela na vrub kapitoly ministerstva obrany, kde investice narostou o 450 % (+57 mld. Kč). Naopak, na zhruba polovinu klesnou investice ministerstva pro místní rozvoj (-9,6 mld. Kč), což je dáno zejména snížením alokace prostředků EU. Nominálně nižší než v roce 2019 budou také investice kapitol ministerstev zemědělství, dopravy a školství. S ohledem na vysoký nárůst cen bude pokles reálné hodnoty těchto výdajů ještě mnohem větší. Investiční výdaje ostatních ministerstev jsou v obou sledovaných letech nižší než 7 mld. Kč, a pro přehlednost je zde agregujeme do položky „Ostatní.“

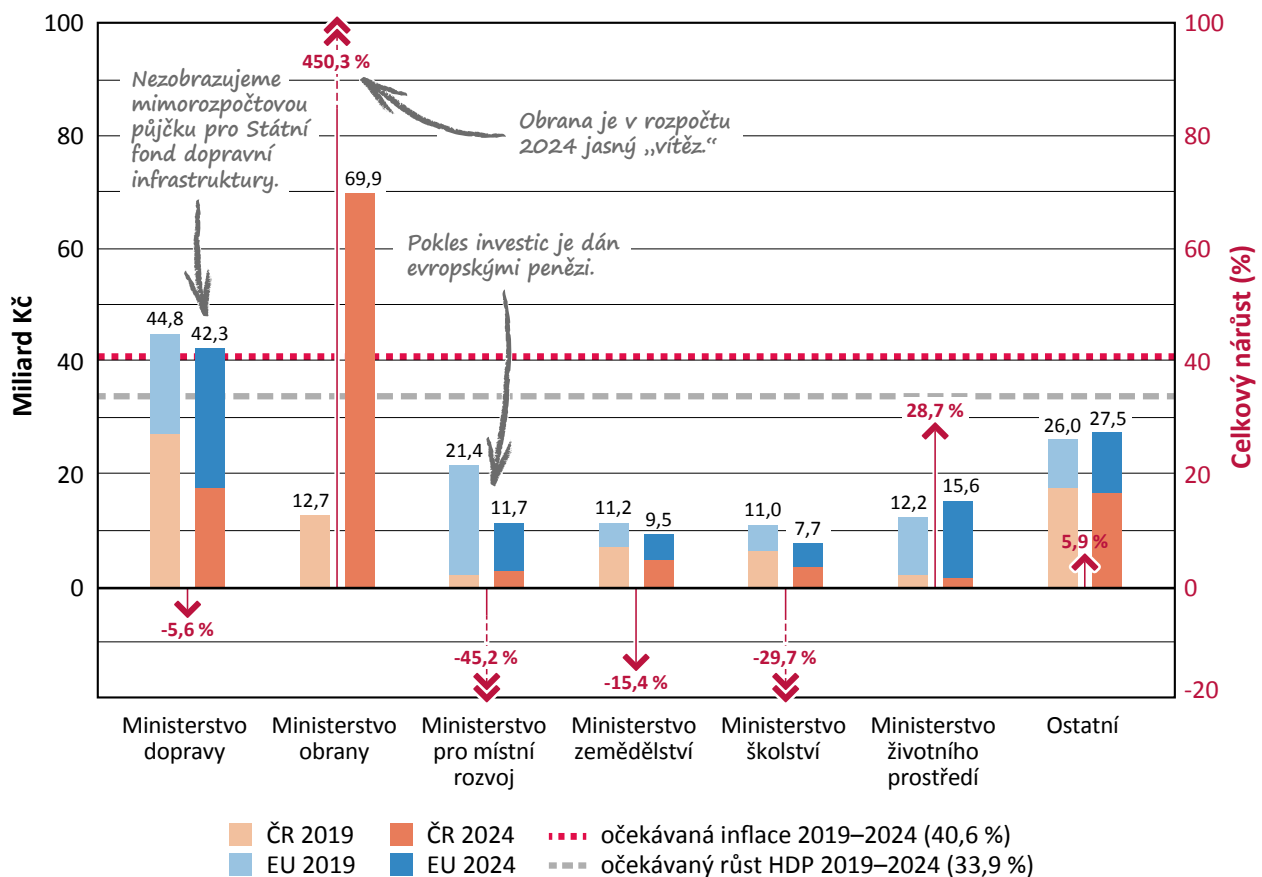
V **Grafu 3** do kapitoly ministerstva dopravy nezahrnujeme mimorozpočtovou půjčku Státního fondu dopravní infrastruktury od Evropské investiční banky ve výši 26 mld. Kč.⁶ Ačkoliv se tato půjčka nepromítne do deficitu státního rozpočtu, stále půjde o závazek a výdaj státu, který se přičte k celkovému deficitu a tedy zadlužení veřejných rozpočtů. Při zohlednění této půjčky celkové investice mezi roky 2019 a 2024 nevzrostou o +32,3 %, ale o +51 %, a překonají tak nárůst HDP i cenové hladiny v tomto období.

³ Dopad investic z prostředků EU na státní rozpočet spočívá pouze v potřebě spolufinancování některých projektů z národních zdrojů. Určitý vliv (byť pouze účetní) má i to, že proplacení EU nemusí proběhnout v tomtéž roce jako samotná investice. Dále platí, že EU nemusí proplatit projekty, u nichž zjistí pochybení. Je pak na členském státu, zda bude tyto peníze po příjemci dotace vymáhat.

⁴ Do výdajů označených EU řadíme, konzistentně s rozpočtovou dokumentací, i investice z Finančních mechanismů Evropského hospodářského společenství a Norska (FM) a také účetní operace v rámci Programu rozvoje venkova (PRV). Více o EU fondech například v analýze „Veřejné výdaje a fondy EU 2007–2015“ (Bouchal, Hněvkovský, Janský, Křehlík) vydané v červnu 2017 ministerstvem pro místní rozvoj na základě dat ministerstva financí. Dostupné [online](#).

⁵ Vládní návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2024. Dostupné [online](#).

⁶ S touto částkou počítá rozpočet Státního fondu dopravní infrastruktury pro rok 2024 v rámci dluhového financování rozvoje dopravní infrastruktury, ačkoliv z rozpočtové dokumentace není jasné, zda bude půjčka od EIB tvořit celou tuto částku. Například je možné, že část dluhového financování bude zajištěna půjčkou od EIB již z roku 2023. Zdroj: Rozpočet Státního fondu dopravní infrastruktury na rok 2024, dostupné [online](#).

Graf 3: Nárůst kapitálových výdajů mezi roky 2019 a 2024 (v %)

Pozn.: Údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou, údaje za rok 2019 odpovídají skutečným výdajům státního rozpočtu. Hodnoty celkového nárůstu jsou šipkami ilustrovány i u položek, které rostou o více než 100 % nebo naopak klesají.

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny

Pro úplnost dodáváme, že ne všechny EU financované investice jsou součástí státního rozpočtu. Např. prostředky na dotace z *Modernizačního fondu* jsou alokovány přímo skrze Státní fond životního prostředí a naší analýzou nejsou postženy.

3.2. Neinvestiční nákupy

Kategorie *neinvestičních nákupů* obsahuje výdaje někdy nazývané jako provozní. Termín „provozní“ však není jasně definován a může obsahovat i platy či některé investice. Tyto výdaje jsou u jednotlivých ministerstev zpravidla v řádech miliard Kč. Jejich výraznější nárůst evidujeme pouze u ministerstva obrany: +12 mld. Kč, tedy nárůst o 78 %.

Do kategorie neinvestičních nákupů patří také náklady na obsluhu státního dluhu, tedy splátky úroků z něj. Ty kvůli nárůstu každoročních schodků státního rozpočtu a tedy nárůstu celkového dluhu, a v menší míře také kvůli vyšším úrokovým sazbám, tvoří zdaleka největší položku, jejíž nárůst ve sledovaném období činil 138 % (+55 mld. Kč).

3.3. Neinvestiční transfery do zahraničí

Výdaje kategorie *Neinvestiční transfery a související platby do zahraničí* narostou o 37 % (+18 mld. Kč). To odpovídá nárůstu národního příspěvku do rozpočtu EU o 36 % (+16 mld. Kč). Příspěvek je dán závaznými pravidly EU a je stanoven na základě výše hrubého národního důchodu a výběru daně z přidané hodnoty. Novým vlastním zdrojem EU je od roku 2021 tzv. daň z plastů, kterou členské státy odvádějí podle hmotnostního objemu vyprodukovaných nerecyklovaných plastových obalů.⁷ Pro rok 2024 je odvod ČR rozpočtován na 2,2 mld. Kč. U ostatních výdajů této kategorie jsou změny jen drobné.

3.4. Neinvestiční transfery neziskovým organizacím

Neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím tvoří ve státním rozpočtu na rok 2024 16,9 mld. Kč, tedy méně než jedno procento státního rozpočtu. V porovnání s rokem 2019 jde o nárůst pouze o 1,7 % a tedy o významný reálný pokles i pokles oproti HDP.

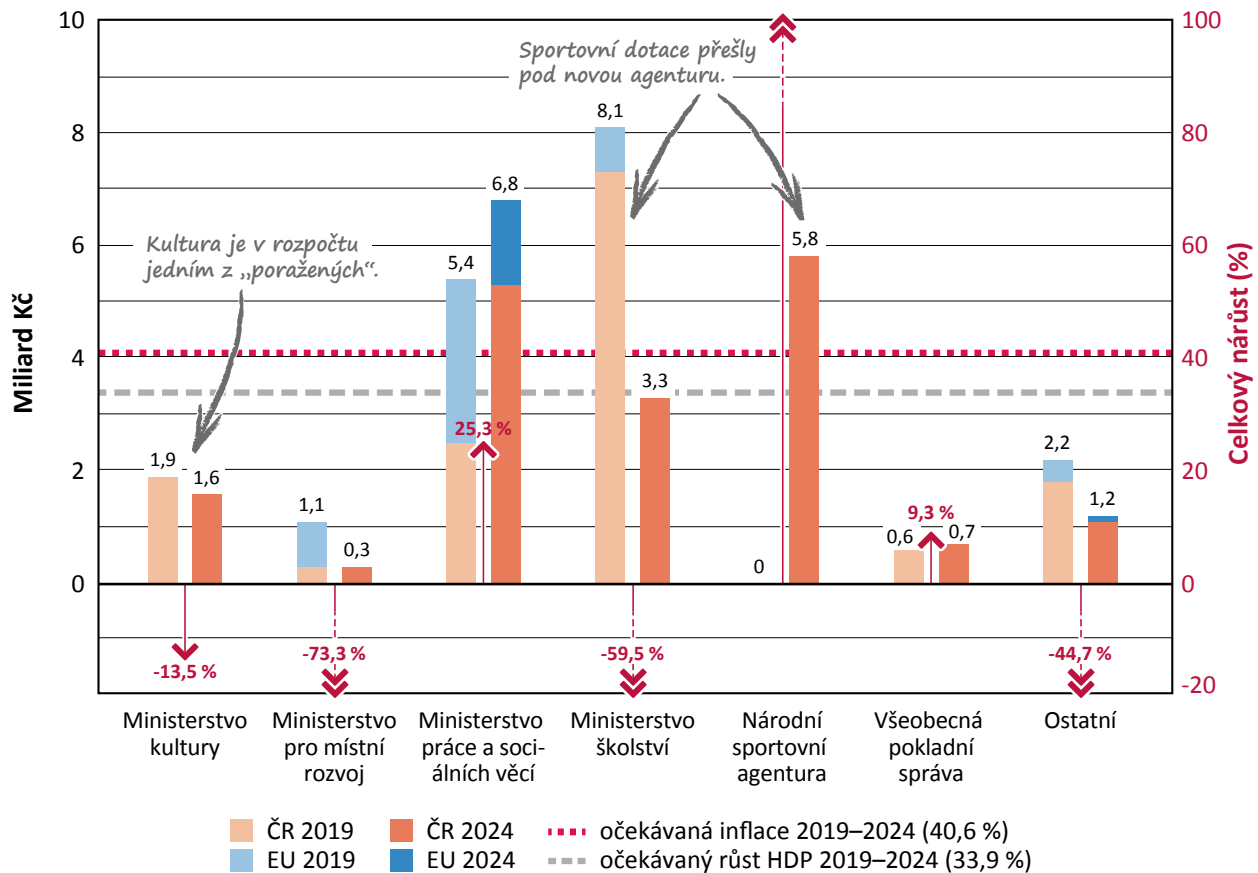
Velkou část těchto transferů představují dotace pro sport, na něž má Národní sportovní agentura v roce 2024 alokováno 5,8 mld. Kč, viz **Graf 4**. Tyto dotace byly v roce 2019 vypláceny ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, což vysvětluje pokles u této kapitoly. Ze zbylých peněz toto ministerstvo hradí zejména provoz církevních škol.

Výrazně méně než HDP i inflace, o 25 % (+1,3 mld. Kč), mají vzrůst neinvestiční transfery neziskovým organizacím spadajícím pod ministerstvo práce a sociálních věcí, které z nich dotačně financuje poskytování sociálních služeb, podporu rodin nebo aktivity seniorských organizací.⁸ O vysokých 73 % pak klesnou výdaje ministerstva pro místní rozvoj, což je, podobně jako u investic, zapříčiněno nízkou alokací evropských peněz. O 14 % klesnou výdaje ministerstva kultury, které míří na zachování a obnovu kulturních památek či na podporu divadelních, hudebních a jiných aktivit.

⁷ Viz čl. 2 Rozhodnutí rady (EU, Euroatom) 2020/2053, dostupné [online](#).

⁸ Viz Informace o dotacích, grantech, projektech EU a účelové podpoře, mpsv.cz, dostupné [online](#).

Graf 4: Nárůst neinvestičních transferů neziskovým organizacím mezi roky 2019 a 2024 (v %)

Pozn.: Údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou, údaje za rok 2019 odpovídají skutečným výdajům státního rozpočtu. Hodnoty celkového nárůstu jsou šipkami ilustrovány i u položek, které rostou o více než 100 % nebo naopak klesají.

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny

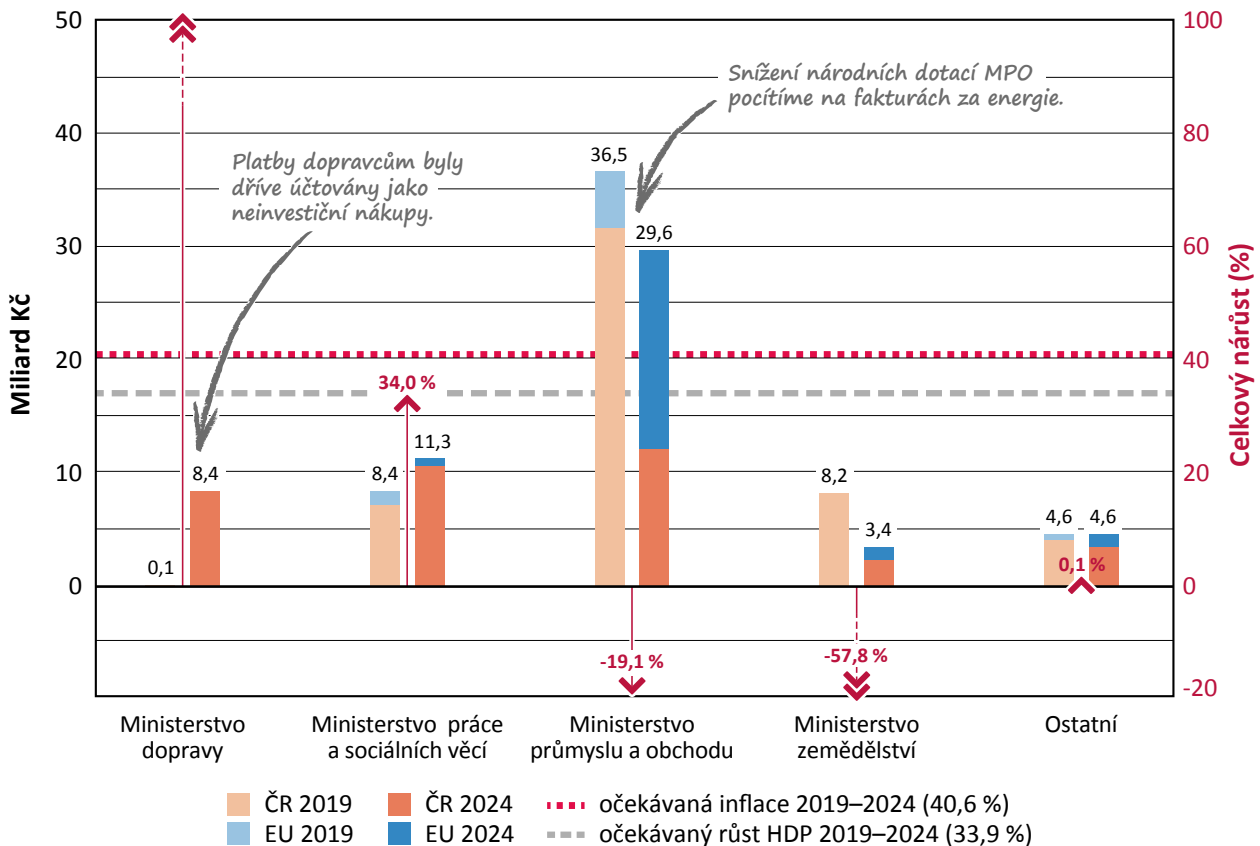
3.5. Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům

Kategorie *Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům* (Graf 5), tedy dotace firmám a podnikatelům na jiné než investiční projekty, je často zmiňována v kontextu hledání úspor ve státním rozpočtu. Celkové nominální výdaje roku 2024 mají být dokonce mírně nižší než v roce 2019 (-0,8 %; -0,5 mld. Kč). Navíc zde dochází k úspoře v národních výdajích 28 % (-14 mld. Kč). Toto číslo je opět třeba vnímat v kontextu vysoké inflace ve sledovaném období – reálný pokles je o to výraznější. Z perspektivy deklarovaného cíle vlády omezit národní dotace tak jde na první pohled o úspěch.

Při bližším pohledu ale není zřejmé, do jaké míry se jedná o skutečné úspory. Největšího snížení totiž dosahují národní dotace ministerstva průmyslu a obchodu, kde se jedná dominantně o provozní dotace na obnovitelné zdroje energie. Převedení poplatku za obnovitelné zdroje zpět na spotřebitele proběhne ve výrazně větší míře, než která by byla potřebná k zachování předkrizových výdajů státu cca 26–27 mld. Kč ročně.

Konkrétně budou domácnosti od roku 2024 platit stejně jako před rokem 2022 a firmy dokonce mírně více.⁹ Výdaje státního rozpočtu se tak výrazně sníží: pro rok 2024 je plánováno na podporu obnovitelných zdrojů jen 8,5 mld. Kč (-68 %; -18 mld. Kč).¹⁰ Nutno ale podotknout, že i bez této úspory by národní dotace ministerstva průmyslu a obchodu mírně nominálně klesaly.

Graf 5: Nárůst neinvestičních transferů podnikatelským subjektům mezi roky 2019 a 2024 (v %)

Pozn.: Údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou, údaje za rok 2019 odpovídají skutečným výdajům státního rozpočtu. Hodnoty celkového nárůstu jsou šipkami ilustrovány i u položek, které rostou o více než 100 % nebo naopak klesají.

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny

Nárůst neinvestičních dotací ministerstva dopravy z nuly na 8,4 mld. Kč jde na vrub kompenzaci ztrát dopravcům za poskytování dopravní obslužnosti objednané státem. Tento pravidelný výdaj však absentuje v datech *Monitoru Státní pokladny* za rok 2019, jelikož byl před rokem 2022 účtován v kategorii *Neinvestiční nákupy*. V roce 2019 činily

⁹ Viz např. ČTK: Domácnosti a firmy budou od příštího roku opět platit poplatky za OZE. Dostupné [online](#).

¹⁰ V této studii nezohledňujeme cenové stropy v roce 2023 ani další kompenzace cen energií, s nimiž rozpočet pro rok 2024 nepočítá a v roce 2019 neexistovaly.

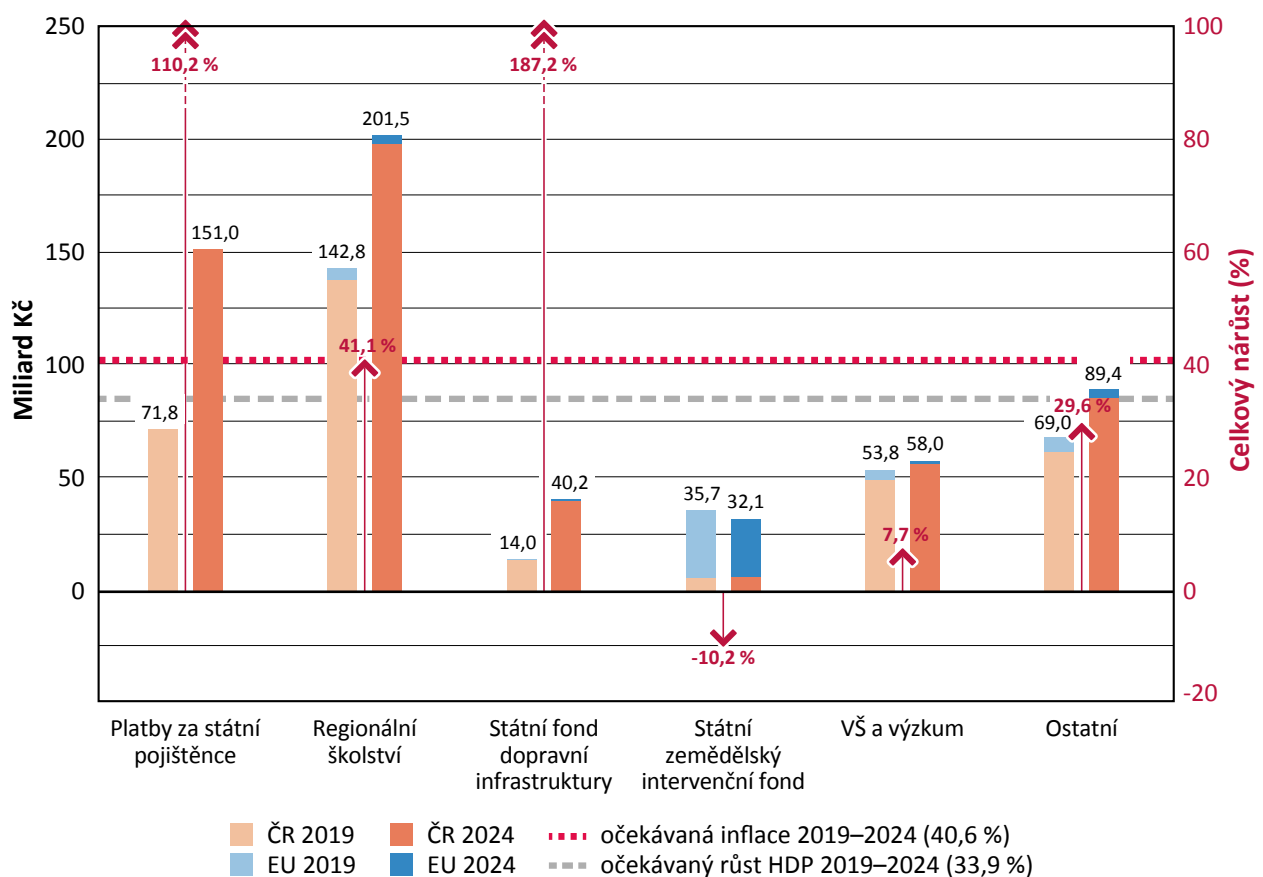
kompenzace dopravcům za dopravní obslužnost 4,6 mld. Kč, a v roce 2024 tedy vzrostou o 82 % (+3,8 mld. Kč).¹¹

Pro úplnost dodáváme, že státní rozpočet neobsahuje všechny dotace. Některé z chybějících vypisují kraje či obce. A například většina zemědělských dotací je vyplácena *Státním zemědělským intervenčním fondem*. Ten však není součástí státního rozpočtu a spadá do níže popisované kategorie *Veřejnoprávních subjektů*.

3.6. Neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům

Neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům (např. obcím, krajům, příspěvkovým organizacím, státním fondům) představují druhou největší kategorií výdajů v této studii a návrh státního rozpočtu pro rok 2024 na ně počítá s 573 mld. Kč (+48 %, +185 mld. Kč).

Graf 6: Nárůst neinvestičních transferů veřejnoprávním subjektům mezi roky 2019 a 2024 (v %)

Pozn.: Údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou, údaje za rok 2019 odpovídají skutečným výdajům státního rozpočtu. Hodnoty celkového nárůstu jsou šipkami ilustrovány i u položek, které rostou o více než 100 % nebo naopak klesají.

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny

¹¹ Zdroj: Státní závěrečný účet za rok 2019: Rozpočet kapitoly 327 - Ministerstvo dopravy, str. 52. Dostupné [online](#).

Jak ilustruje **Graf 6**, největší nárůst z těchto výdajů (110 %, +79 mld. Kč) zaznamenáváme u odvodů zdravotním pojišťovným za osoby, za něž odvody platí stát.¹² O 41 % (+59 mld. Kč), tedy zhruba o inflaci, narostou transfery ministerstva školství obcím a krajům, které jsou určeny na financování mateřských, základních a středních škol, zejména na platy učitelů. Největší část nárůstu se odehrála v letech 2019 až 2021. Neinvestiční transfery veřejným výzkumným institucím a vysokým školám pak vzrostou pouze o 8 % (+4,2 mld. Kč).

Neinvestiční transfery ministerstva dopravy Státnímu fondu dopravní infrastruktury mají vzrůst o 187 % (+26 mld. Kč), zatímco tyto transfery ministerstva zemědělství Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu nominálně klesají o 10 % (-3,6 mld. Kč). V položce „Ostatní“ jsou pak transfery ministerstva práce a sociálních věcí krajům na služby v oblasti sociální péče, nebo také příspěvky obcím a krajům na výkon tzv. přenesené působnosti (např. vydávání občanských průkazů či stavebních povolení).

3.7. Platy

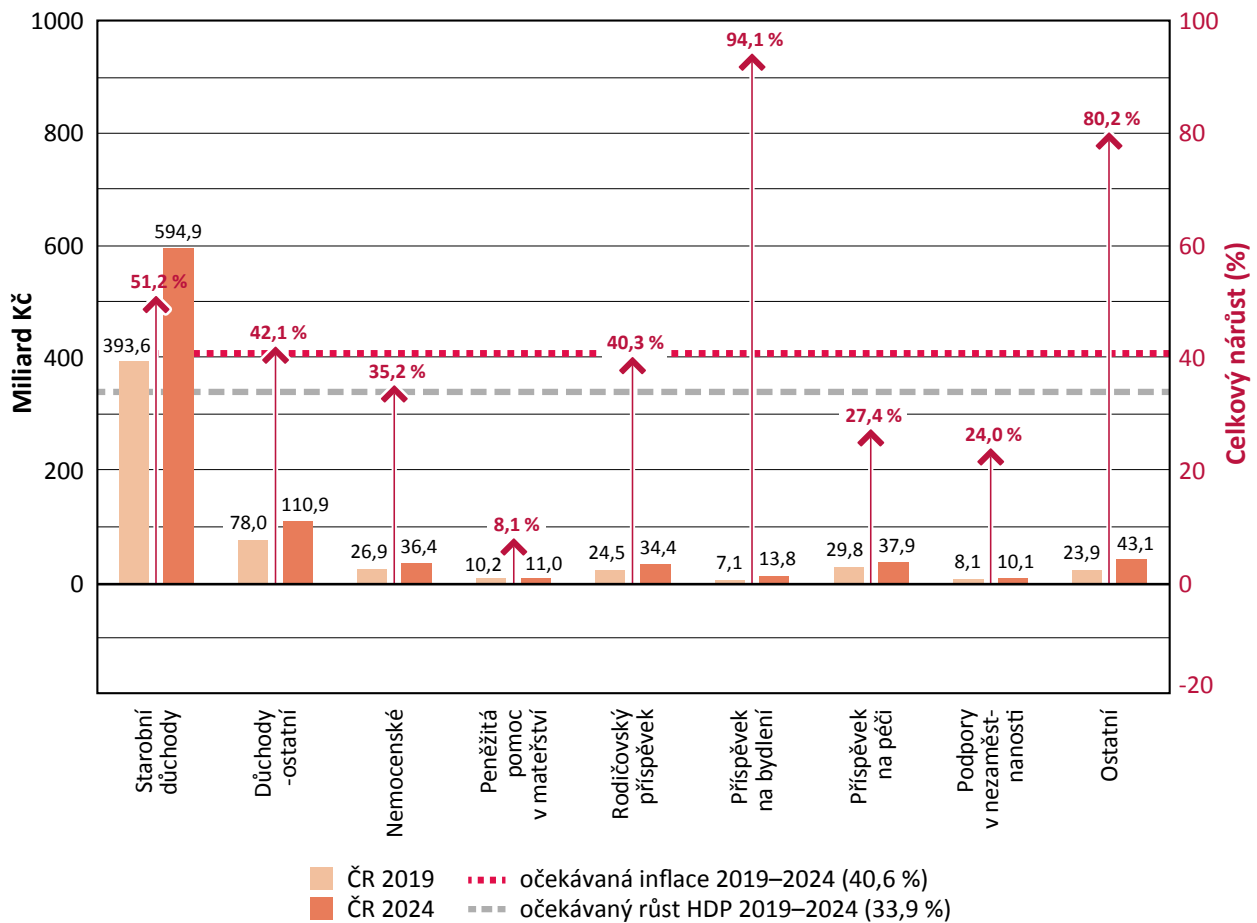
Výdaje na platy ve veřejném sektoru vzrostou ve sledovaném období o 14 % (+20 mld. Kč), tedy výrazně méně, než kolik by bylo potřeba k pokrytí inflace 40,6 %. To je opět konzistentní s deklarovanou snahou vlády výdaje na platy omezit.

Kategorie *Platy* zahrnuje pouze platy zaměstnanců organizačních složek státu (např. státní úředníci, policisté, hasiči či vojáci) včetně povinných pojistných odvodů a neobsazených míst. Zahrnuta nejsou místa v příspěvkových organizacích, z čehož velká většina míst je v regionálním školství. Výdaje na tato pracovní místa jsou v rozpočtu zahrnuty v kategorii *Neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům*.

3.8. Sociální výdaje a důchody

Rozpočtová položka ve státním rozpočtu oficiálně nazývaná *Sociální dávky* zahrnuje jak výdaje na skutečné sociální účely ve formě *státní sociální podpory* a *dávek hmotné nouze*, tak ve formě pojistného plnění *mateřské* a *nemocenské* a *pasivní politiky zaměstnanosti*, tak také všechny typy *důchodů*.

¹² Jedná se o děti, důchodce, nezaměstnané apod. – viz § 7 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb.

Graf 7: Nárůst důchodů a sociálních výdajů mezi roky 2019 a 2024 (v %)

Pozn.: Údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou, údaje za rok 2019 odpovídají skutečným výdajům státního rozpočtu. Hodnoty celkového nárůstu jsou šipkami ilustrovány i u položek, které rostou o více než 100 % nebo naopak klesají. Kategorii „Důchody-ostatní“ tvoří invalidní, sirotčí, vdovecké a vdovské důchody.

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny

U starobních důchodů dochází mezi roky 2019 až 2024 k výraznému nárůstu, konkrétně o 201 mld. Kč, tedy více než o 50 %. Jde tedy o nárůst výrazně vyšší než inflace, o nárůstu nominálního HDP nemluvě. Na tomto nárůstu se podílelo několik faktorů, a došlo k němu navzdory poklesu počtu důchodců ve stejném období a navzdory snížení výše mimořádné valorizace v červnu 2023. Detailní vyčíslení toho, nakolik se který faktor podílel na tomto nárůstu je nad rámec této studie, ale uvádíme alespoň výběr některých z těch pravděpodobně nejdůležitějších faktorů:

- Nově přiznané důchody byly pravděpodobně v průměru vyšší než důchody přiznané před rokem 2019.
- Valorizace důchodů proběhly v letech 2019 až 2021 nad rámec povinného valorizačního schématu.

- Valorizace důchodů asymetricky zohledňovala polovinu nárůstu reálných mezd v případě jejich nárůstu, ale již ne jejich pokles.
- Index životních nákladů důchodců mezi lety 2019 a 2023 vzrostl oproti indexu spotřebitelských cen více a valorizace důchodů se do října 2023 prováděla podle vyššího z obou indexů.
- Zavedení tzv. výchovného k důchodu ve výši 500 Kč měsíčně za každé vychované dítě od roku 2023.

3.9. Ostatní výdaje

Výdaje, které jsme pro účely **Grafu 2** shrnuli do kategorie „Ostatní“, mají vzrůst o 101 % (+28 mld. Kč). Z toho většinu nárůstu tvoří blíže nespecifikované rezervy (+12,2 mld. Kč) a neinvestiční výdaje (+8,4 mld. Kč) kapitoly *Všeobecná pokladní správa*, obě s nulovým čerpáním v roce 2019. O 159 % (+3,5 mld. Kč) narostou nespecifikované neinvestiční výdaje ministerstva obrany.

4. Rozklad celkového nárůstu výdajů státního rozpočtu

V této studii analyzujeme plánované výdaje státního rozpočtu na rok 2024 a porovnáváme je s těmi skutečnými z roku 2019, s inflací a s růstem HDP. Cílem této studie je podpořit informovanou diskusi o veřejných financích.

Nejvýznamněji rostoucí výdaje státního rozpočtu, které jsme popsali v předchozí sekci, ilustruje série **Grafů 8. Grafy 8a, 8b a 8d** jsou vytvořeny na základě stejných dat a ukazují tyto výdaje v nominálních hodnotách. **Graf 8c** pak ukazuje nárůsty v reálných hodnotách, tedy po očištění o inflaci (výjimečně, jako jediný graf v této studii).

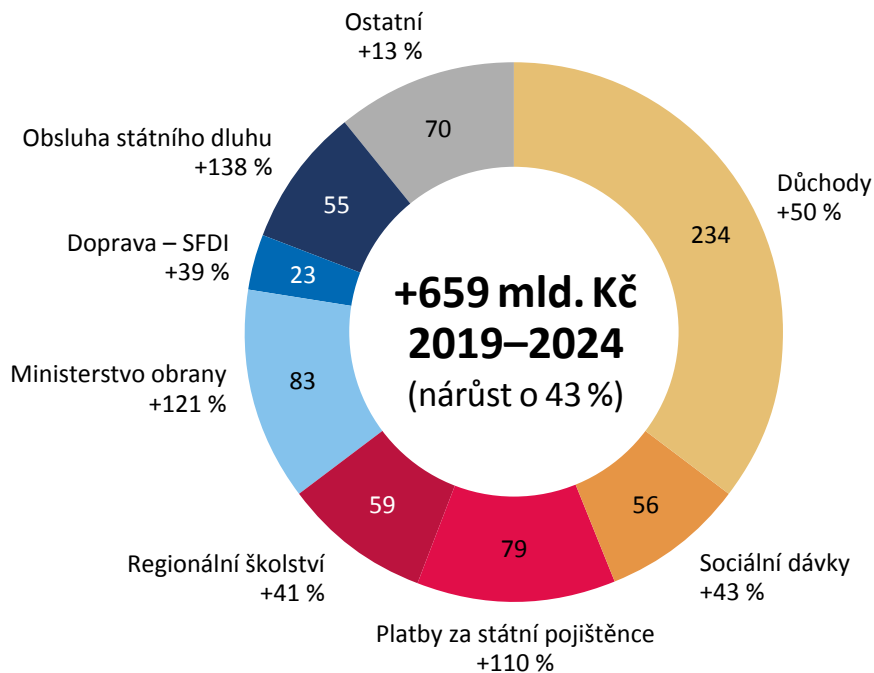
Nárůst pouhých sedmi vybraných skupin výdajů představuje 589 mld. Kč, tedy téměř 90 % celkového nárůstu výdajů státního rozpočtu mezi roky 2019 a 2024. V kolonce *Ostatní* jsou pak agregovány všechny zbylé položky, které jako celek narostou o 13 %, tedy mnohem méně než celková inflace i nominální HDP. To však zakrývá fakt, že některé z položek kolonky *Ostatní* vzrostou více či méně, a některé klesají i v absolutním objemu. V části 2 jsme se všechny objemově významnější změny (ať už nárůsty nebo poklesy) snažili co nejlépe popsat. Tuto část a související sérii **Grafů 8** je třeba považovat za shrnující a vzhledem k položce *Ostatní* také do určité míry zjednodušující.

Řazeno podle absolutního zvýšení výdajů, největší podíl na nárůstu výdajů státního rozpočtu mezi lety 2019 a 2024 lze přičíst těmto skupinám výdajů (srovnejme s nárůstem HDP o 33,9 % a cen o 40,6 %):

- I. Důchody** (včetně invalidních či vdovských) vzrostou o 50 %, tedy o 234 mld. Kč na celkových 706 mld. Kč.
- II. Výdaje ministerstva obrany** vzrostou o 121 % (+83 mld. Kč).
- III. Odvody za státní pojištění** o 110 % (+79 mld. Kč).
- IV. Sociální dávky včetně mateřské či nemocenské** o 43 % (+56 mld. Kč).
- V. Obsluha státního dluhu** vzroste o 138 % (+55 mld. Kč).
- VI. Výdaje na regionální školství**, zejména na platy učitelů, o 41 % (+59 mld. Kč).
- VII. Transfery ministerstva dopravy Státnímu fondu dopravní infrastruktury** pak o 39 % (+23 mld. Kč)

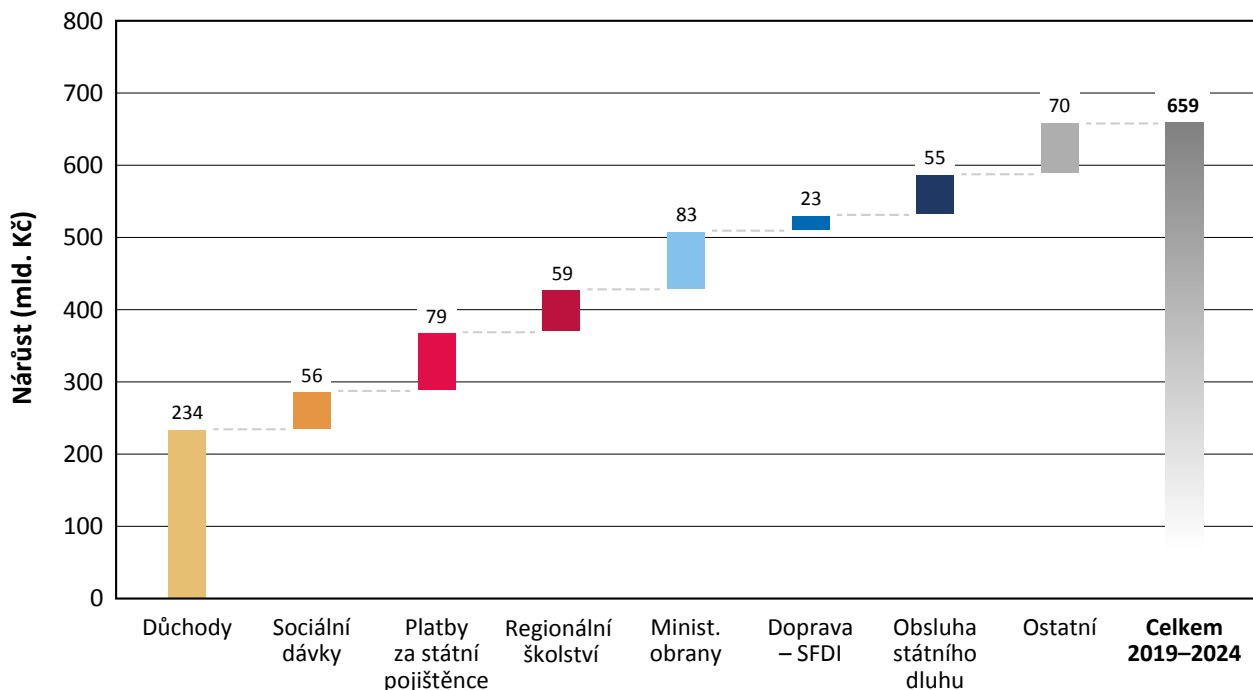
Pouze čtyři z těchto položek narostly více než inflace (Důchody, Obrana, Obsluha státního dluhu, Odvody za státní pojištění), viz také **Graf 8c**.

Naší snahou bylo v maximální možné míře zohlednit ty výdaje, u nichž byl jejich nárůst vyvážen poklesem někde jinde. To se týká například dotací do sportu, které byly z ministerstva školství přesunuty pod Národní sportovní agenturu. Tyto v podstatě účetní přesuny nejsou skutečnými úsporami (a na druhé straně nárůsty), a proto se jim nevěnujeme. Nelze ale zcela vyloučit, že jsme podobným způsobem mohli přehlédnout nárůst nějakého výdaje, který byl v rámci jedné kategorie a kapitoly vykryt poklesem výdaje jiného, který ale s tím prvním věcně nesouvisel. To však považujeme vzhledem k analyzované úrovni detailu za nepravděpodobné.

Graf 8a: Struktura nárůstu výdajů státního rozpočtu mezi roky 2019 a 2024 (koláčový graf)

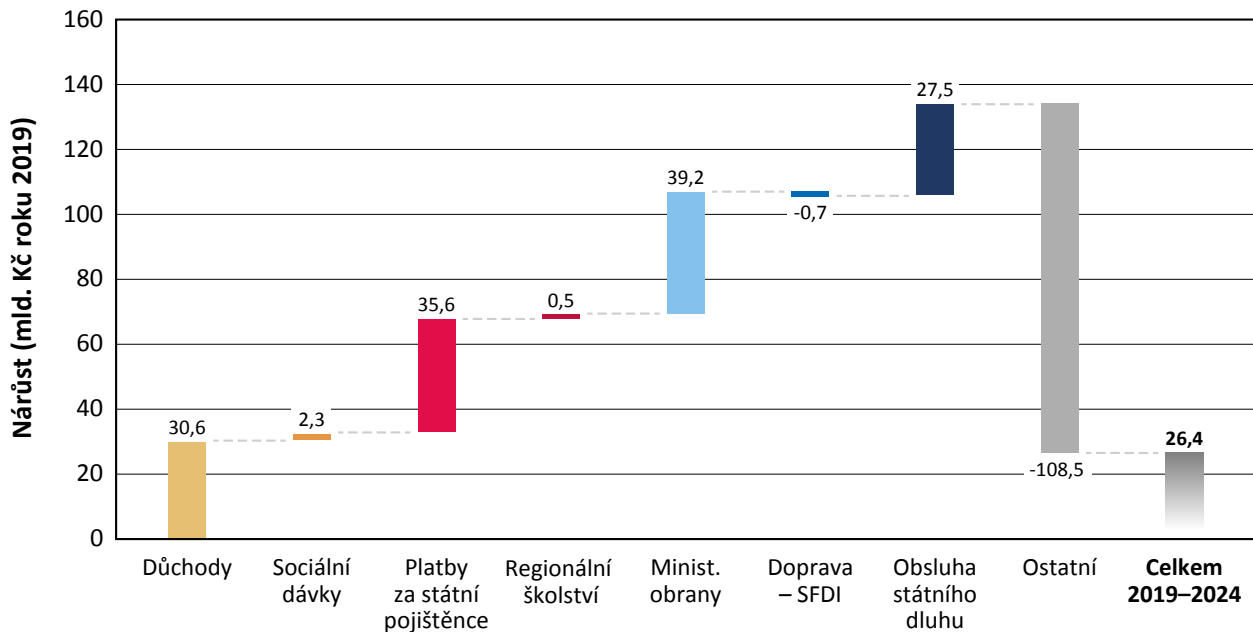
Pozn.: Údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou, údaje za rok 2019 odpovídají skutečným výdajům státního rozpočtu (bez přebytku důchodového účtu). Procenta v grafu se vztahují k růstu objemu daného typu výdaje, čísla uvnitř grafu pak k jeho absolutnímu růstu v miliardách korun.

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny

Graf 8b: Struktura nárůstu výdajů státního rozpočtu mezi roky 2019 a 2024 (kaskádový graf)

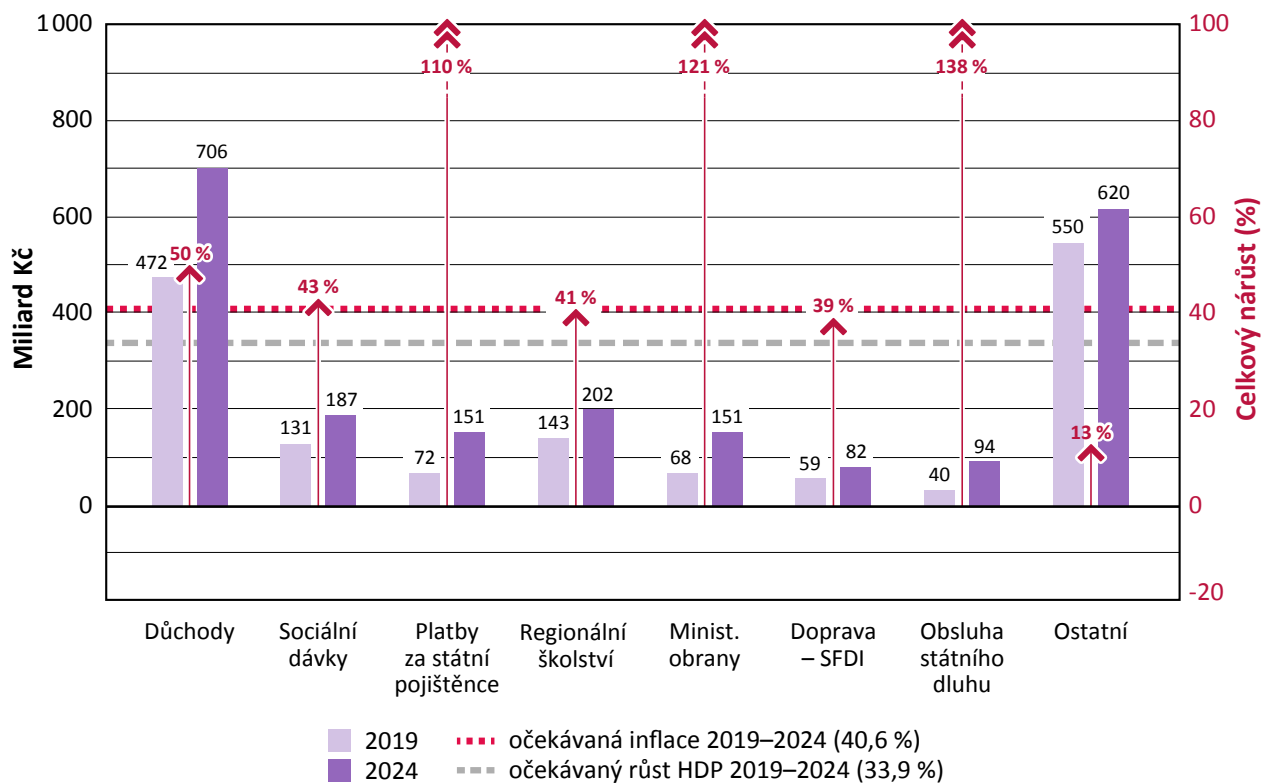
Pozn.: Údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou, údaje za rok 2019 odpovídají skutečným výdajům státního rozpočtu (bez přebytku důchodového účtu).

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny

Graf 8c: Struktura nárůstu výdajů státního rozpočtu mezi roky 2019 a 2024 (kaskádový graf; reálný nárůst po očištění o inflaci)

Pozn.: Údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou, údaje za rok 2019 odpovídají skutečným výdajům státního rozpočtu (bez přebytku důchodového účtu).

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny

Graf 8d: Struktura nárůstu výdajů státního rozpočtu mezi roky 2019 a 2024 (sloupcový graf)

Pozn.: Údaje za rok 2024 odpovídají státnímu rozpočtu schválenému vládou, údaje za rok 2019 odpovídají skutečným výdajům státního rozpočtu (bez přebytku důchodového účtu). Hodnoty celkového nárůstu jsou šipkami ilustrovány i u položek, které rostou o více než 100 % nebo naopak klesají.

Zdroj dat: Monitor Státní pokladny

Předchozí studie IDEA

2023

Máme příliš mnoho vysokoškoláků? Co lze vyčíst z celoživotních mzdových profilů. Taras Hrendash, Štěpán Jurajda, Daniel Münich, Pavla Doleželová, Pavel Mrázek, listopad 2023. [↗](#)

Platy učitelů v roce 2022 a výhled: cesta z propasti a zase zpět. Daniel Münich, Vladimír Smolka, září 2023. [↗](#)

Kdo je nejvíce zasažen růstem cen? Rozdíly v inflaci pro různé domácnosti 2020–2023. Petr Janský, Daniel Kolář, Marek Šedivý, červenec 2023. [↗](#)

Platy ředitelů škol: dlouho ve stínu pozornosti. Václav Korbel, Daniel Münich, Vladimír Smolka, červen 2023. [↗](#)

Rozdíly nákladnosti vysokoškolského výzkumu mezi vědními oblastmi: Jak moc se liší od „KENŮ“ ve výuce? Martin Srholec, červen 2023. [↗](#)

Are Subsidies to Business R&D Effective? Regression Discontinuity Evidence from the TA CR ALFA Programme. Matěj Bajgar, Martin Srholec, květen 2023. [↗](#)

Generace X a Y očima dat: Když byli rodiče mladí jako my. Eva Peňázová, Michal Šoltés, květen 2023. [↗](#)

(Ne)zvyšování sociálních dávek v letech 2012–2023: přehled. Petr Janský, Daniel Kolář, duben 2023. [↗](#)

Vývoj postojů české veřejnosti k válečným uprchlíkům z Ukrajiny. Daniel Münich, Tomáš Protivínský, únor 2023. [↗](#)

Pandemie a očekávání rodičů ohledně návratnosti investic do vzdělávání dětí. Václav Korbel, únor 2023. [↗](#)

Ruce a mozky českých žen stále nevyužity. Jakub Grossmann, Daniel Münich, leden 2023. [↗](#)

2022

Vliv zvýšení rodičovského příspěvku na participaci žen na trhu práce. Jakub Grossmann, Filip Pertold, Michal Šoltés, Matěj Šarboch, Lucie Zapletalová, listopad 2022. [↗](#)

Nárůst cen energií a zvýšení příspěvku na bydlení v lednu 2022: Pomohlo to? Filip Pertold, Petr Pleticha, září 2022. [↗](#)

Platy učitelů v roce 2021: vrchol dosažen a co dál? Daniel Münich, Vladimír Smolka, srpen 2022. [↗](#)

Kompenzace ztráty příjmů v pandemii covid-19: vítězové a poražení. Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová, srpen 2022. [↗](#)

Rozdíly v přísnosti známkování žáků a dopady na vzdělanostní aspirace. Daniel Münich, Tomáš Protivínský, červen 2022 [↗](#)

Chudoba a sociální dávky v sociálně vyloučených lokalitách. Miroslava Federičová, Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová, červen 2022 [↗](#)

Dlouhodobá dědictví osvobození Sudet Rudou a americkou armádou. Jakub Grossmann, Štěpán Jurajda, květen 2022 [↗](#)

Odchody z učitelské profese v Evropě. Miroslava Federičová, Filip Pertold, březen 2022 [↗](#)

Intenzita používání vyučovacích metod učiteli a jejich vztah s výsledky vzdělávání. Václav Korbel, březen 2022 [↗](#)

Spočítali jsme za vás: Dopady zrušení superhrubé mzdy, snížení odvodů na sociální pojištění a zavedení daňových prázdnin. Klára Kalíšková, Michal Šoltés, leden 2022 [↗](#)

Nárůst o 395 miliard Kč oproti roku 2019: Kam směřoval první návrh výdajů státního rozpočtu na rok 2022. Daniel Kolář, Petr Janský, leden 2022 [↗](#)

Státní zaměstnanci a úředníci: kde pracují a za kolik? Daniel Bartušek, Petr Bouchal, Petr Janský, leden 2022 [↗](#)

Nemocenské pojištění: co způsobilo zavedení karenční doby? Jakub Grossmann, Lucie Zapletalová, leden 2022 [↗](#)

Studie z předchozích let jsou k dispozici na:

<https://idea.cerge-ei.cz/vystupy/studie>

Unikátní Ph.D. program v srdci Evropy

Ph.D. program Ekonomie a ekonometrie

PŘIJÍMÁME
I TALENTOVANÉ
BAKALÁŘE

NEPLATÍTE
ŠKOLNÉ

- Unikátní Ph.D. program vytvořený podle vzoru předních světových univerzit akreditovaný Univerzitou Karlovou
- Po 2 letech studia americký magisterský diplom
- Studium není zpoplatněné, finanční podpora studentů 1.–5. ročníku
- Podpora kariérního rozvoje, pracovní příležitosti po celém světě
- Vysoce hodnocená výzkumná instituce
- Mezinárodní prostředí
- Výuka v centru Prahy, 5 minut chůze od Václavského náměstí

www.cerge-ei.cz/phd

Brána do světa aplikovaného výzkumu

Magisterský program Ekonomický výzkum

VÝUKA JE
V ANGLIČTINĚ

NEPLATÍTE
ŠKOLNÉ

- Intenzivní dvouletý program akreditovaný Univerzitou Karlovou
- Zaměření na datovou analýzu
- Studium inflace, cen akcií, historie úvěrů, trendů na Twitteru a pracovních trhů pomocí sjednocené metodiky, hodnocení politik na základě vědeckých poznatků
- Individuální přístup zaručený malým počtem přijatých studentů
- Mezinárodní prostředí
- Učitelé zapojení do veřejné debaty a ovlivňování tvorby veřejné politiky
- Výuka v centru Prahy, 5 minut chůze od Václavského náměstí

www.cerge-ei.cz/maer

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy, CERGE.

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i. as well as the Charles University, Center for Economic Research and Graduate Education.

Analýza výdajů státního rozpočtu 2024 ve světle předkrizového roku 2019

Studie 15/2023

© Petr Janský, Daniel Kolář

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2023

ISBN: 978-80-7344-700-7

Zaujala vás tato studie?

Podpořte nezávislý akademický výzkum
dopadů veřejných politik ČR
a přispějte na naši činnost,
abychom mohli napsat další.

IDEA se v rámci Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. podílí na aktivitách Strategie AV21
IDEA at the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences participates in the Strategy AV21 activities

---

Analýza výdajů státního rozpočtu 2024 ve světle předkrizového roku 2019

Studie Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA)

O IDEA

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) je nezávislý think-tank zaměřující se na analýzu, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii.

IDEA je think-tank Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. a vznikla z iniciativy a pod vedením prof. Jana Švejnara. Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i. (NHÚ – angl. zkratka EI) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (anglická zkratka CERGE).

Principy fungování IDEA

1. Vytváření shody na základě intelektuální otevřenosti – přijímání volné soutěže myšlenek, otevřenost podnětům z různých částí světa, přehodnocování existujících stanovisek vzhledem k novým výzvám.
2. Využívání nejvhodnějších teoretických a praktických poznatků – snaha o rozvinutí postupů na základě nejlepších teoretických i praktických poznatků (z České republiky i ze zahraničí).
3. Zaměření aktivit na vytvoření efektivní politiky a strategie České republiky – doplňovat akademické instituce vytvářením podkladů efektivním a operativním způsobem.

Pokud chcete dostávat do své emailové schránky informace o připravovaných studiích a akcích IDEA, napište nám na

idea@cerge-ei.cz

About IDEA

The Institute for Democracy and Economic Analysis (IDEA) is an independent think tank focusing on policy-relevant research and recommendations. IDEA recommendations are based on high quality data, objective evidence-based analysis, and the latest economic theories.

IDEA is a think tank at the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences and is led by its founder, Prof. Jan Švejnar. The Economics Institute (EI) of the Czech Academy of Sciences forms part of a joint workplace, CERGE-EI, together with the Center for Economic Research and Graduate Education of the Charles University (CERGE).

IDEA's Working Principles

1. We build consensus on the basis of intellectual openness – we believe in a free competition of ideas, are open to initiatives from various parts of the world, and constantly review existing opinions in the light of new challenges.
2. We make use of the most appropriate theoretical and empirical findings, and strive to develop methods based on the best theoretical and practical knowledge (both from the Czech Republic and from abroad).
3. We focus on creating effective policy and strategy for the Czech Republic, complementing academic institutions by producing materials in a constructive, practical format.

If you would like to receive regular information about the latest IDEA studies and events please subscribe to our mailing list by contacting

idea@cerge-ei.cz

PROJEKT NÁRODOHOSPODÁŘSKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR

<http://idea.cerge-ei.cz>